

10 najčastejších chýb kryptonováčikov
a ako sa im...

10 najčastejších CHÝB

kryptonováčikov
a ako sa im vyhnúť

Dušan Matuška

Táto príručka má slúžiť všetkým, ktorí si chcú vďaka Bitcoinu ochrániť svoj majetok proti inflácii a rozhodnutiam bánk či politikov. Má varovať nováčikov pred základnými chybami, ktorými ohrozujú svoje súkromie, bezpečnosť alebo majetok.

Nech je vaším sprievodcom vo svete Bitcoinu.

Zdieľajte ju s tými, na ktorých slobode vám záleží.

Dušan Matuška

OBSAH

#1 Naletenie na podvodné projekty (scamy)	3
Scam vás láka na veľké zisky a sľubuje pravidelné odmeny	3
Scamy zneužívajú mená známych osobností	5
Trading boty (systémy na autonómne obchodovanie)	6
Ako teda rozpoznať scam?	7
#2 Neurobenie zálohy svojej peňaženky	8
#3 Uloženie zálohy do mobilu	10
#4 Nákup cez platobnú kartu	11
Nákup cez krypto automat (bitcoin ATM)	13
#5 Nechávanie peňazí na burze	14
#6 Nepoužívanie dvojfaktorovej autentifikácie	15
#7 Nechávanie veľkej sumy na mobilnej peňaženke	16
#8 Zbytočne vysoké poplatky	17
#9 Používanie rovnakej adresy	18
#10 Obchodovanie s kryptomenami	19
Záver	21

Pravidlo 1:

Do Bitcoinu presuňte (zámerne sa vyhýbam slovu investujte) len toľko peňazí, koľko ste ochotní stratiť bez toho, aby vás to vážnejšie zbolelo, ohrozilo vašu životnú situáciu. Má to byť také množstvo, ktoré nemusíte pár rokov vidieť.

Pravidlo 2:

Pred presunom akéhokoľvek množstva peňazí do Bitcoinu si o ňom dostatočne veľa naštudujte (niektoré zdroje nájdete tiež v závere). Prax je jeden z najlepších učiteľov, ale nech vaša praktická lekcia nie je "drahá" tým, že podceníte štúdium.

#1 Naletenie na podvodné projekty (scamy)

Svet kryptomien je ešte stále taký digitálny divoký západ.

Množstvo podvodníkov sa snaží od vás dostať peniaze a postupne sa v tom zlepšujú.

Keď Bitcoin v roku 2017 narástol z hodnoty 1.000 dolárov na takmer 20.000, médiá ho boli plné. Mnohí ľudia, ktorí si mysleli, že nestihli naskočiť na vlak si povedali, že ďalšiu príležitosť už nepremeškajú. Obdobný cyklus sa odvtedy zopakoval ešte niekoľko krát v rokoch 2021 či 2024.

Napriek tomu, ľudia stále hľadajú "ten nový Bitcoin," ktorý by im takéto astronomické zisky priniesol. Chcú peniaze zadarmo. Však stačí ich len niekam poslať, tam sa zhodnotia a potom si ich vyberiem naspäť, nie?

Práve kvôli veľkému počtu takýchto neopatrných ľudí, podvodné projekty prekvitajú. Pre nedostatok znalostí a zdravého úsudku sa to podvodníkom ešte stále vypláca.

Ako teda odhaliť podvody (scamy) od legitímnych projektov?

1. Lákanie na veľké zisky a sľubovanie pravidelných odmien

Na stránkach scamov často nájdete týždenné zisky v desiatkach percent. Garantované zdvojnásobenie toho, čo im pošlete...

Celkom významný bol napríklad Twitter hack z júla 2020, kedy boli napadnuté účty najznámejších osobností ako Barrack Obama, Warren Buffet, Elon Musk, Kanye West a iné.

Príspevky sľubovali ľuďom zdvojnásobenie všetkých bitcoinov, ktoré im budú poslané na adresy. Za necelú hodinu vyzbierali bitcoiny za cca 120.000 dolárov.

Treba si preto uvedomiť, že nikto vám nechce dať peniaze zadarmo. Je to ich marketing na to, aby tie peniaze zadarmo vytiahli od vás. Akonáhle vám niekto sľubuje alebo garantuje zisky, utekajte radšej preč, urobíte na 99% správne rozhodnutie.

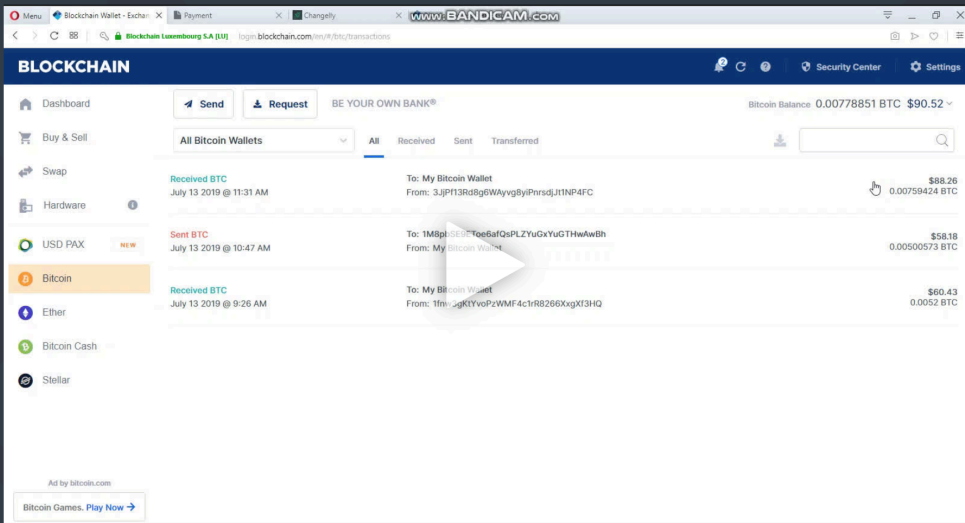
Seriózný krypto projekt vám nikdy nič negarantuje. Hlavne nič spojené s cenou. Bitcoin vám nesľubuje zhodnotenie ani negarantuje zisky. Narozdiel od podvodov, ktoré práve vysoké zisky či zhodnotenia za deň, týždeň alebo mesiac vo veľkom sľubujú.

V Bitcoine si môžete byť istý jedine tým, že ak budete dodržiavať jeho pravidlá zapísané v kóde, vaša transakcia prejde a bude zapísaná v nemennej databáze (blockchain). Toto ale s jeho cenou nemá nič spoločné.

Chcete vydělat 0.035 BTC ZA DEN?

Všichni jste slyšeli o bitcoinech a kryptoměnách Ethereum.
Chci vám ukázat nový způsob, jak dosáhnout tohoto zisku!

PRVNÍ PŘÍJEM PO 15 MINUTÁCH! JUST SLEDUJTE VIDEO!

The screenshot shows a web browser window with multiple tabs. The active tab is 'Blockchain - Exchange' with the URL 'login.blockchain.com/en/kr/transactions'. The page title is 'BLOCKCHAIN'. The interface includes a sidebar with options like 'Dashboard', 'Buy & Sell', 'Swap', 'Hardware', 'USD PAX', 'Bitcoin', 'Ether', 'Bitcoin Cash', and 'Stellar'. The main area displays a 'Bitcoin Balance' of 0.00778851 BTC, equivalent to \$90.52. Below this, there's a table of transactions under the heading 'All Bitcoin Wallets'. The table has columns for 'Received BTC', 'Sent BTC', and 'Transferred'. The first transaction is 'Received BTC' on July 13, 2019, at 11:31 AM, with a value of 0.00759424 BTC, worth \$88.26. The second transaction is 'Sent BTC' on July 13, 2019, at 10:47 AM, with a value of 0.00500573 BTC, worth \$58.18. The third transaction is 'Received BTC' on July 13, 2019, at 9:26 AM, with a value of 0.0052 BTC, worth \$60.43. A large white arrow points from the text above towards the transaction table.

Tu je príklad ukážkového [scamu](#). Žiaľ, ide iba o jeden z množstva podvodov, ktoré môžete vo svete kryptomien nájsť. Ak vám teda niekto vo svete kryptomien niečo garantuje alebo sľubuje, dajte určite radšej ruky preč.

2. Zneužívanie mien známych osobností

The screenshot shows a website with a blue background and a network diagram. At the top left is the 'BitcoinEvolution' logo. At the top right, there are banners for 'EXCLUSIVE FOR UNITED KINGDOM RESIDENTS' with a UK flag and a testimonial 'Luke W. just made £239'. The main headline reads 'Crypto Is Making People Rich And You Can Become The Next Millionaire...'. Below this, it says 'See what famous people like **Bill Gates** and **Eric Schmidt** have to say'. A video player shows Bill Gates speaking, with a Bloomberg logo and a caption 'STREET SMART BILL GATES BILL & MELINDA GATES FOUNDATION CO-CHAIR'. To the right is a registration form titled 'START CHANGING YOUR LIFE TODAY' with fields for 'Enter your First Name', 'Enter your Last Name', 'Enter your Email Address', a captcha 'Bp08ztpgf', a country dropdown set to '+44', and a phone number '7400123456'. A 'GENERATE' button is next to the captcha. Below the form is a purple 'REGISTER NOW' button. At the bottom, there is a cookie notice: 'This website uses cookies to ensure you get the best experience on our website. [Learn More](#)' and a 'Got It!' button.

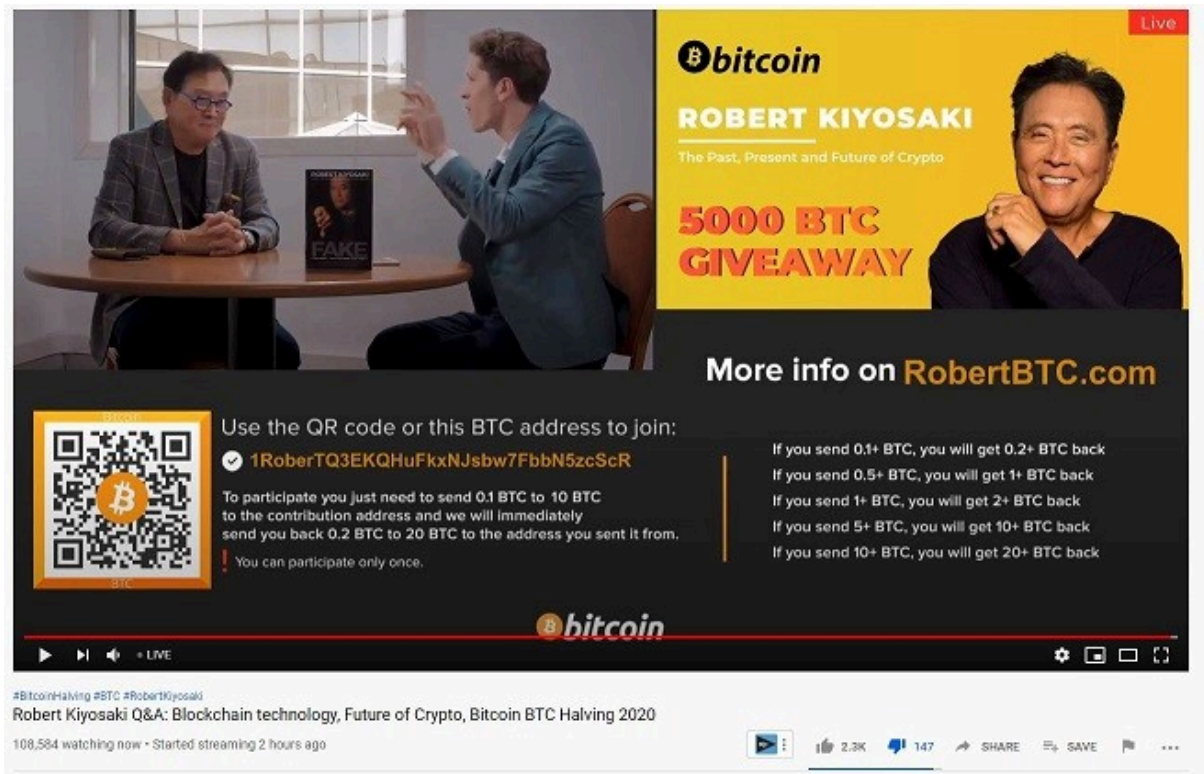
Jeff Bezos (zakladateľ Amazonu), Jack Dorsey (zakladateľ Twitteru), Bill Gates, Robert Kiyosaki (autor knihy *Bohatý Otec, Chudobný Otec*), Jaroslav Haščák z Penty, Adriana Verešová alebo Igor Matovič. Videl som už naozaj všetko.

Stránky, na ktorých tieto osoby “vierohodne” odporúčali daný projekt a ako na ňom astronomicky zarobili. Ide však o zneužitie identity.

Problémom ale je, že ak jednu zo stránok ľudia nahlásia a zrušia, objavia sa ďalšie. Sú ako 9-hlavá bája Hydra, ktorej keď Herakles odsekol jednu hlavu, narástli jej ďalšie dve.

Aj by som vám sem pridal nejaké linky, ale tie stránky už neexistujú. Keď by ste však hľadali, určite nájdete nejakú ďalšiu “celebritu” lakajúcu vás do kryptoprojektu. A rovnako ako v predošlých prípadoch, aj teraz by na 99% išlo o podvod.

Podvodníci často idú dokonca až tak ďaleko, že si najímajú hercov. Tí sa podobajú na zahraničné známe osobnosti a už im stačí sa len trochu dolíčiť a ide sa na to. Zapnú stream na Youtube a v rozhovore s fejkovým moderátorom hovoria ako ich firma rozdáva bitcoiny.

bitcoin

ROBERT KIYOSAKI
The Past, Present and Future of Crypto

5000 BTC GIVEAWAY

More info on **RobertBTC.com**

Use the QR code or this BTC address to join:
 ✓ **1RobertTQ3EKQHUFkxNJsbw7FbbN5zcScR**

To participate you just need to send 0.1 BTC to 10 BTC to the contribution address and we will immediately send you back 0.2 BTC to 20 BTC to the address you sent it from.
 ! You can participate only once.

If you send 0.1+ BTC, you will get 0.2+ BTC back
 If you send 0.5+ BTC, you will get 1+ BTC back
 If you send 1+ BTC, you will get 2+ BTC back
 If you send 5+ BTC, you will get 10+ BTC back
 If you send 10+ BTC, you will get 20+ BTC back

#BitcoinHalving #BTC #RobertKiyosaki
 Robert Kiyosaki Q&A: Blockchain technology, Future of Crypto, Bitcoin BTC Halving 2020
 108,584 watching now • Started streaming 2 hours ago

Sľubujú, že keď na ich adresu pošlete 1 bitcoin, pošlú vám obratom 2. V jednej online diskusii som napríklad zachytil, že nemenovaný pán zo Slovenska poslal 2,2 BTC (keď bola cena okolo 9 000 € za bitcoin, dnes by to bolo v prepočte viac ako 160 000 €, marec 2025) s očakávaním zdvojnásobenia. Boli to takmer všetky jeho bitcoiny.

Asi vám nemusím hovoriť, že už ich nikdy nevidel a veľmi pravdepodobne ani neuvidí.

V Bitcoine sú totiž transakcie nevratné a nepoznáte ani identitu vlastníka danej adresy.

3. Trading boty (systémy na autonómne obchodovanie)

Častý podvod na nováčikoch, ktorí o obchodovaní veľa nevedia.

To, že dnes sa väčšina obchodov na burzách realizuje prostredníctvom autonómnych systémov (botov), je pravda. Tie dokážu pracovať s obrovským množstvom dát a vykonávať operácie rádo v milisekundách. A tieto fakty podvodníci radi zneužívajú.

Ich marketing je postavený na tom, že im ľudia pošlú peniaze a oni im "vrátia viac." Všetko akoby "robí bot" a teda sa nie je čoho báť, však? Operujú často tak, že ľuďom prvú sľúbenú odmenu naozaj vyplatia a oni si teda povedia ako super to funguje (väčšinou to ale sú peniaze od iných ľudí, čo naleteli).

Naivné obete na druhý raz pošlú vyššiu čiastku a situácia sa opakuje. Tretíkrát ich ale presvedčia ísť all in a to je moment, kedy vidia svoje peniaze naposledy. Následne sa im už obete nedovolia ani nedopíšu. Podľahli svojej chamtivosti.

WARNING: Due to extremely high media demand, we will close registration as of - HURRY! 4:07

EXCLUSIVE FOR
RESIDENTS

 Abigail S. just made
\$ 460

Crypto Is Making People Rich

And You Can Become The Next Millionaire...

See what famous people like **Bill Gates** and **Eric Schmidt** have to say

**START CHANGING
YOUR LIFE TODAY**

SIGNUP

Ako teda rozpoznať scam?

- projekt odporúča “známa osobnosť”
- vyžadujú od vás registráciu
- ukážu vám, že iní už zarábajú a teda nemali by ste to prepásnuť
- používajú slová ako “pasívny príjem”
- tvrdia, že ste niečo vyhrali a už si to len stačí prebrať
- sľubujú astronomické zisky (desiatky percent týždenne/mesačne)
- vyzerá to ako reportáž z televíznych novín v štýle “breaking news”
- sľubujú zdvojnásobenie toho, čo im pošlete
- na ich stránkach tvrdia, že registrácia skončí do pár hodín a preto treba konať ihneď
- niekto cudzí od vás chce “pomoc” s overením na burze a sľubuje vám odmenu.

#2 Neurobenie zálohy vlastnej peňaženky

Keď už ste sa vyhli všetkým podvodom a rozhodli sa začať s Bitcoinom, budete potrebovať svoju prvú kryptopeňaženku.

Tú odporúčam založiť najskôr na mobile (je zadarmo) a čo najrýchlejšie si kúpiť oveľa bezpečnejšiu tzv. hardvérovú peňaženku, napríklad český [Trezor](#).

Na mobil je napríklad dobrá peňaženka na začiatok [Blink](#):

- má prívetivé užívateľské rozhranie
- je jednoduchá na spoznanie
- je na oba operačné systémy Android aj iOS
- umožňuje nastaviť lightningovú adresu
- umožňuje získať malé množstvo satoshi za učenie sa o Bitcoin
- Pozor - Blink je custodial peňaženka, čo znamená, že privátne kľúče nevlastníte vy!

O rôznych typoch peňaženiek sa tu rozpisovať nebudem, to by bolo na dlhšie. **Pomenujem tu len jednu zásadnú chybu, ktorú robia nováčikovia. A to je zálohovanie.**

Vo svete kryptomien sa bežne používa termín “**peňaženka (wallet)**,” čo ale nie je úplne šťastné pomenovanie. Presnejšie pomenovanie by bolo **kľúčenka**.

Prečo?

Vo fyzickej peňaženke máme fyzicky svoje peniaze (hotovosť). Keď ju stratíme alebo nám ju ukradnú, o peniaze prichádzame. Nie je možné si urobiť zálohu takejto fyzickej peňaženky, z ktorej by som si potom mohol svoju hotovosť znova obnoviť. To znie celkom absurdne.

Avšak Bitcoin svet je iný. Tam si zálohu urobiť viete a určite aj chcete.

Vo vašej mobilnej peňaženke sa totiž vaše bitcoiny nenachádzajú

Kde potom sú? Záznamy o tom, koľko je na vašej adrese bitcoinov sa nachádzajú v globálnej účtovnej knihe (zvanej blockchain), ktorá má niekoľko tisíc totožných kópií na počítačoch po celom svete. O tom však niekedy inokedy.

Vaša kryptopeňaženka je len akoby okno do tejto účtovnej knihy. Obsahuje namiesto peňazí (bitcoinov) len tzv. **privátne kľúče** k vašim adresám. Akoby kľúče od vášho bytu, auta, poštovej schránky či pivnice. Tieto kľúče vám dovoľia z vašich adries posilať bitcoiny a teda realizovať transakcie.

Kto je majiteľom kľúčov, je majiteľom bitcoinov.

A čo bežne robíme s kľúčmi, aby sme predišli našej nezodpovednosti?

Robíme si kópie (zálohy)!

Máme viacero zväzkov. Jedny dáme rodičom, druhé možno susedom. Aby sme stále mali možnosť sa do svojho bytu dostať, keď sa vymkneme.

A toto presne robíme aj so svojimi kryptokľúčmi. Zálohujeme ich.

Pretože ak by ste svoj mobil stratili, rozbili, alebo vám ho ukradnú, bez zálohy už nepohnete so svojimi bitcoinami.

Tie teda zostanú už navždy na “vašej” adrese. Zaplatiť s nimi už ale nedokázate.

Odhaduje sa, že už je cca [17% zo všetkých bitcoinov](#) “stratených” (znehynbených) práve nedostatkom zálohovania.

[Tuto chlapík vyhodil hard disk s 7.500 bitcoinami](#) na skládku a teraz sa snaží presvedčiť autority aby mu umožnili ju celú prekopáť. Nebuďte ako on :P

V Bitcoine neexistuje firma, call centrum alebo nejaká služba kde kliknete “**zabudol som svoje heslo**” a oni vám ho pošlú. Ak si zálohu neurobíte, o bitcoiny prichádzate.

Ako taká záloha vyzerá?

Privátny kľúč je sám o sebe iba veľmi dlhé číslo. Presnejšie povedané 256 jednotiek a núl v konkrétnom poradí. Na to aby sme mali niečo praktickejšie na zálohovanie, nám peňaženka tieto kľúče “preloží” do čitateľnej podoby vo forme anglických slov. Tých je 12 až 24 (podľa typu peňaženky).

Volá sa to **mnemonic phrase** alebo **master seed** či **recovery phrase** (nájdete to v rôznych zneniach)

Extrémne dôležité je poradie týchto slov.

Zamenenie dvoch slov sa rovná inej peňaženke, inej sade kľúčov. Poznám ľudí, ktorí si nedbanlivým zapísaním týchto slov “znehynbili” svoje bitcoiny nadobro.

Kvalitné peňaženky vám tieto slová zobrazia a umožnia vám si ich zapísať. Zároveň overia, či ste si ich zapísali správne.

Tento krok však trvá nejaký čas (do 5 min) a často sa to ľuďom nechce robiť. Peňaženky teda implementovali niečo ako “**fast creation**” - **zrýchlené vytvorenie**.

Umožnia vám krok zapísania zálohy preskočiť s tým, že vám povedia aby ste sa k tomu určite vrátili neskôr. **A ako to väčšinou býva? Zabudneme na to. Možné dôsledky už asi poznáte.**

Preto prosím neurobte túto chybu a vždy si pri zakladaní peňaženky svoju zálohu zapíšte.

Neurobte zrýchlené založenie a vždy si po založení peňaženky skontrolujte či máte tieto slová zapísané.

Pretože len toto vám umožní mať pokoj na duši. Ak stratíte mobil, cez tieto slová si svoju peňaženku (kľúčenku) obnovíte na novom zariadení a svoje bitcoiny slobodne ďalej využívate.

Pri zálohovaní sa však vyskytuje ďalšia kritická chyba nováčikov. Poďme sa na ňu pozrieť.

#3 Uloženie zálohy do mobilu

Uloženie zálohy je skvelý a vrelo odporúčaný krok. Avšak spôsob uloženia je tiež kritický. Nie je záloha ako záloha.

Vyššie som spomenul, že **ktokoľvek je vlastníkom privátneho kľúču k adrese, je vlastníkom bitcoinov na tejto adrese.**

Vašou úlohou je teda urobiť zálohu takým spôsobom, aby sa k nej nikto okrem vás nedostal.

Ako na to?

Urobte zálohu offline.

Klasickou chybou nováčka je, že si tieto slová (zálohu) zapíše do poznámok v telefóne alebo si urobí "screenshot" obrazovky. Aký je problém s týmto typom uloženia?

Zjednodušujete takto hacknutie svojej peňaženky. Ak sa vám dostanem do poznámok a opíšem si slová, prichádzate o svoje bitcoiny.

Svojho času známy kryptoinvestor Ian Balina takto počas svojho livestreamu v roku 2018 [prišiel o 2 milióny v kryptomenách](#). Jeho záloha bola zapísaná v aplikácii Evernote, ktorú mu hackli cez email.

Screenshot je to isté. Svoju zálohu ukladáte takto vo forme fotky do cloudu, ktorý vám vedľa hacknúť a môžete prísť o svoje bitcoiny.

Ako to teda urobiť správne?

Offline. Najjednoduchšie na papier.

Slová, ktoré vám peňaženka zobrazí si jednoducho napíšte čitateľne, **VEĽKÝMI TLAČENÝMI PÍSMENAMI** v správnom poradí na papier a znemožníte tak hacknutie z online sveta. Samozrejme aj tento papier so zálohou si musíte uložiť tak, aby nečakal na obývačkovom stole na návštevu :)

Je paradoxné, že zálohu čisto digitálnych peňazí je najlepšie robiť vo fyzickom svete na papier :)

Svojim klientom odporúčam ešte dodatočné bezpečnostné praktiky:

- zálohu si zduplikujte a uložte na 2 geograficky odlišné miesta (napr do rodičovského domu). Je to ochrana proti vytopeniu alebo požiaru vášho bytu.
- papier so zálohou si zalaminujte alebo uložte do vodeodolného sáčku kvôli vlhkosti. Zažil som už, že si človek zálohu obľal a slová sa mu rozpili na nepoznanie.

- keď pôjde o väčšie sumy (tisícky eur hodnoty), využite kovové zariadenia ako napríklad slovenský [Bunkeroid](#), [CryptoSteel](#) alebo [SeedPlate](#)

Takže hlavne si pamätajte: **nikdy si recovery phrase (zálohové slová) nefotíte, nepíšete do poznámok v mobile alebo v počítači ani neukladajte na digitálne zariadenie.**

Pero a papier je v tomto prípade váš najlepší kamarát.

#4 Nákup cez platobnú kartu

Keď už máme vytvorenú a zálohovanú peňaženku, je čas získať svoje prvé bitcoiny. Najjednoduchšou cestou na začiatok je si ich nakúpiť.

Podľa mňa však najlepším spôsobom ako bitcoin neskôr pravidelne získavať, je ho zarábať. Má to množstvo výhod a je to ako zložiť si svoj IKEA nábytok. Pociť je úplne iný. :)

Možností na prvotný nákup je viacero. Každá má svoje výhody a nevýhody. V tejto časti spomeniem podľa mňa **asi tú najhoršiu z nich** a to je nákup cez platobnú kartu.

Pri nákupe bitcoinu zvažujeme rôzne kritériá:

- úroveň anonymity (súkromia) nákupu,
- cena nákupu,
- rýchlosť nákupu,
- komfort spojený s nákupom.

Každý má iné preferencie a iné z týchto kritérií sú pre neho dôležité.

Pre mňa je dnes najdôležitejším kritériom práve **úroveň súkromia a anonymity**.

Bitcoin nám dáva skvelú možnosť a to neodhaľovať svoje transakčné údaje (keď vieme, čo robíme) na rozdiel od prevodov v bežnom bankovom systéme.

Možno si povieť: *“Ved’ nerobím nič nelegálne a zlé, prečo by som mal byť anonymný?”*

Akceptovali by ste, aby vás doma 24 hodín denne sledoval štátny úradník pod zámienkou ochrany obyvateľstva? Predpokladám, že nie. A tiež doma za zavretými dverami nerobíte nič nelegálne (aspoň dúfam).

Chcete si jednoducho zachovať svoje súkromie.

A tak to má mnoho ľudí aj s ich peňažnými tokmi. Nemajú potrebu sa o ne deliť so štátom či s bankami.

Banky vaše transakčné dáta zdieľajú s mnohými verejnými či súkromnými inštitúciami.

Bol som svedkom toho, ako detailne sa dá vyprofilovať zákazník na základe jeho nákupného správania z transakčných údajov. Následne sa na týchto zákazníkoch realizuje marketing a “up-selling” ďalších produktov. Transakcie o vás vedia odhaliť viac, než by ste tušili a chceli.

Zároveň nikdy neviete, kedy sa kto dostane do vlády a postaví Bitcoin mimo zákon. Ak si kúpite bitcoin cez platobnú kartu alebo pošlete peniaze z účtu na nejakú centralizovanú burzu, tieto informácie budú prístupné finančnej správe. Môže sa stať, že budete musieť

dokladovať ako ste s bitcoinom naložili a či ste ho správne zdanili. Neodporúčam vám podstupovať toto riziko.

Preto je pre mňa hlavným kritériom pri nákupe práve súkromie a anonymita.

A práve pri nákupe cez kreditnú kartu toto súkromie strácate. Akonáhle si v peňaženke (napr v Coinomi) nakúpite bitcoin cez kartu, spájate svoju identitu s adresami. Vďaka blockchain analýze sa tak bude dať pravdepodobne odhaliť, čo ste so svojimi bitcoinami robili.

Nehovoriac o tom, že aj vaše kartové údaje môžu byť ohrozené vpísaním do nespoľahlivej kryptopeňaženky alebo prehliadača.

Druhým klincom do rakvy nákupu cez platobnú kartu je práve cena nákupu.

Jedného dňa mi písal známy, že si chce kúpiť bitcoin cez kartu. Poslal mi sumu ktorú mal zaplatiť v eurách a množstvo bitcoinov, ktoré mal do peňaženky obdržať.

Overil som navrhovaný výmenný kurz a rozdiel oproti trhu bol neuveriteľných **13,8%**. Takúto závažnú čiastku by nechal na poplatkoch. Tie sa delia medzi kartového procesora, poplatok za prevod, platba burze atď.

Rýchlo som ho stopol a ukázal mu spôsob ako nakúpiť anonymne s 2% poplatkom.

Akú teda odporúčam alternatívu na začiatok?

Nákup cez krypto automat (bitcoin ATM)

Toto je pre nováčikov jeden z najjednoduchších spôsobov, ktorý zachováva vašu anonymitu (zatiaľ) a má férové poplatky (záleží od prevádzkovateľa) okolo 3-5% z nákupu.

Automatov je na Slovensku viacero a ich celosvetový zoznam nájdete na stránke coinatmradar.com

Nájdete ich v rôznych nákupných centrách alebo obchodných pasážach.

Ako v takom automate nakúpiť? To si viete pozrieť [v tomto videu](#).

Pozor: automaty prijímajú iba hotovosť vo forme bankoviek.

Ak by ste nemali v okolí žiaden automat a nikam sa vám nechcelo chodiť fyzicky s hotovosťou, máte ďalšie alternatívy. O nich sa v tejto príručke však nebudem rozpisovať. Ak by vás zaujímali, môžete si zakúpiť môj kurz na [decentralizovanú burzu Bisq](#).

Zhrňme si to:

- Snažte sa pri nákupe bitcoinu myslieť primárne na svoje súkromie

- Skontrolujte si, aký poplatok od vás služba žiada a či nemá príliš vysoký kurz pri nákupe. Ako základnú referenciu môžete použiť [kurz na etablovanej burze Kraken](#)
- Vyhýbajte sa nákupom cez kreditné karty a posielaniu z bankového účtu na burzy

A čo najskôr sa snažte svoje služby, tovary alebo čas predávať za bitcoin a takto ho zarábať. Je to asi najlepší spôsob ako sa k nemu dostať :)

#5 Držanie bitcoinov na burze

Aj keď centralizované burzy ako [Kraken](#), [Coinbase](#), [Bitstamp](#) alebo [Binance](#) neodporúčam, nejeden nováčik na ne zavíta, založí si účet a nakúpi svoje bitcoiny.

Výhodou týchto búrz je relatívne nízky poplatok za nákup (okolo 0,1 - 0,4%, v závislosti od burzy a mesačných objemov) no ako som spomínal vyššie, pri nákupe prichádzate o svoje súkromie.

Pri burzách je ešte jeden veľmi podstatný fakt.

Nie ste vlastníkom svojich bitcoinov! Vlastní ich za vás burza!

Prečo to tak je? Vyššie som spomínal, že kto vlastní privátny kľúč k adrese, vlastní aj bitcoiny na nej. A na burze sa bohužiaľ k svojmu privátnemu kľúču nedostanete. Ten za vás spravuje burza. **Je to tzv. custodial služba.**

Možno ste počuli už o hacknutí a vykradnutí nejakej kryptomenovej burzy v minulosti. V roku 2014 hackli najväčšiu burzu tej doby [Mt.Gox](#), ktorá stála za 70% všetkých bitcoinových transakcií v tom čase. Hackeri ukradli spolu až 840.000 bitcoinov (cca 460 miliónov dolárov v tej dobe, ale približne 76 miliárd dolárov v dnešnom prepočte, marec 2025)

Popravde sa takéto hacky dejú celkom často (viackrát do roka). Ukradnuté sumy bývajú rádovo v desiatkach až stovkách miliónoch dolárov.

Hackeri získajú privátne kľúče zákazníkov burzy a tí prichádzajú o svoje bitcoiny. Niekedy burza zaplatí škodu z vlastného, inokedy nie a ide to na úkor klientov.

Problémom je, že ľudia po nákupe nechávajú svoje bitcoiny na burze a nevyberú ich do svojej peňaženky od ktorej majú privátne kľúče zálohované offline.

Nepovažujte burzu za svoju banku. Ukradnuté bitcoiny sa veľmi ťažko dohľadávajú, nie je možné transakcie zvrátiť a klienti ich už takmer s istotou nikdy neuvidia.

Jednoduché pravidlo znie: Ak si na takejto burze už náhodou bitcoiny nakúpíte (čo neodporúčam), tak si ich hneď vytiahnite do svojej peňaženky. Ušetríte si kopec vrások na čele.

Nechávajte si tam len takú sumu, s ktorou plánujete aktívne obchodovať (niekoľkokrát denne alebo týždenne). Ak mám byť úprimný, samotný trading (obchodovanie) rovnako vnímam ako najčastejšie chyby nováčikov, o tom ale neskôr.

Pamätajte slová Andreasa Antonopouloua:

“Your keys, your bitcoin, not your keys, not your bitcoin.”

#6 Nepoužívanie dvojfaktorovej autentifikácie

Dvojstupňová alebo dvojfaktorová autentifikácia (skratka 2FA) je jedným z najlepších spôsobov, ako zabrániť neoprávnenému prístupu k vášmu účtu (napríklad na burze alebo v inej online službe).

Na rozdiel od tradičného spôsobu autentifikácie, ktorý je založený iba na niečom, čo poznáte (vaše heslo), dvojfaktorové overenie ide ešte o krok ďalej - pridaním niečoho, čo máte fyzicky u seba (náhodný kód bude odoslaný na vaše mobilné zariadenie prostredníctvom SMS správy, zdieľaný cez telefonický hovor alebo číselný kód vygenerovaný aplikáciou ako napríklad Google Authenticator).

Na to, aby sa útočník dostal do vášho účtu by musel poznať nielen vaše heslo, ale ešte by musel mať aj váš mobilný telefón. Týmto spôsobom výrazne zvyšujete bezpečnosť svojich účtov.

Toto neplatí iba vo svete Bitcoinu, ale aj v iných online službách. Najzraniteľnejším miestom vašej digitálnej bezpečnosti môže byť emailový účet.

Ten je často miestom na obnovenie hesiel pre desiatky vašich ďalších služieb. Preto vrelo odporúčam si naň nasadiť dvojfaktorovú autentifikáciu. Ako na to, vám už povie konkrétna služba (napr Gmail to má pekne vyriešené alebo emailový klient ProtonMail).

Spomedzi kryptomenových búrz som videl 2FA takmer na každej z nich. Určite tento krok nepodceňte a 2FA si nastavte.

Pozor na jednu vec. Keď si 2FA budete nastavovať napríklad cez aplikáciu Google Authenticator, burza vám ukáže QR (cez ktorý si vytvoríte prepojenie naskenovaním v aplikácii) a tzv. **secret key**. **Ten je veľmi dôležité si niekam uložiť (alebo napísať offline na papier).**

Ak by ste totiž stratili telefón alebo ho neskôr menili za nový, cez tento secret key si 2FA spojíte na novom telefóne. Inak by ste mali problém sa na burzu dostať a museli by ste zdĺhavo overovať vašu identitu.

Preto odporúčam si nastaviť 2FA a zapísať secret key. Zvýšite tým výrazne svoju bezpečnosť v online svete.

#7 Nechávanie veľkej sumy na mobilnej peňaženke

Mobilné peňaženky patria do kategórie tzv. **Hot Wallets** (spolu napr. s desktopovými peňaženkami). Sú to také typy peňaženiek, ktoré majú svoje privátne kľúče uložené na zariadení, ktoré je (alebo bolo, či môže byť) pripojené na internet.

Tým pádom sú oveľa náchylnejšie na hackerské útoky z online prostredia. Aj keď máte urobenú svoju zálohu na papieri, privátne kľúče sú stále do istej miery v ohrození.

Na mobilnej peňaženke odporúčam mať zhruba toľko financií, koľko nosíte v bežnej peňaženke. Stačí vám to na základné platby ak by ste boli niekde v meste a chceli si dať napríklad [burger za bitcoin](#) :)

[Tu nájdete mapu prevádzok akceptujúcich Bitcoin](#)

Kde teda sporiť na svoj bitcoinový dôchodok?

Všetko nad to, čo chcete mať na bežné každodenné platby, odporúčam posilať do tzv. **hardvérovej peňaženky**. Tá patrí do kategórie **Cold Wallets**. To sú peňaženky, kde privátne kľúče sú na offline zariadení, ktoré sa priamo nepripája (ani sa nikdy nebude) na internet.

Tým sú privátne kľúče ochránené pred možnými hackerskými útokmi z internetu.

Patria sem napríklad aj papierové peňaženky, ktoré sa dnes už kvôli praktickosti a problémom so súkromím takmer nepoužívajú.

Medzi najznámejšie hardvérové peňaženky patrí napríklad [Trezor](#) (česká výroba a prvá hardvérová peňaženka na svete) alebo pokročilejšia [Coldcard](#).

Vyskúšal som si rôzne hardvérové peňaženky no najviac klientom odporúčam práve **Trezor**. Ich softvér a hardvér sú tzv. open-source. To znamená, že je ich kód voľne dostupný a ľudia sa vedia pozrieť, či sa tam nenachádzajú nejaké zadné dverá alebo bugy.

Kúpiť si ho môžete napríklad na Alze alebo priamo na stránkach výrobcu. Praktickejší (ale 2x drahší) bol vždy model Trezor T, avšak na úvod vám bude úplne stačiť aj napríklad Trezor One. V ich bezpečnosti nie je žiaden rozdiel. Dnes si už ale môžete vybrať z niekoľkých ďalších možností ako napríklad Trezor Safe 5 alebo Trezor Safe 3. Pokiaľ chcete vedieť, v čom sa líšia, kliknite [na tento link](#).

Hardvérová peňaženka je jednou z najlepších investícií, ktoré v Bitcoine môžete urobiť.

Svojim klientom vždy hovorím: “Ak plánuješ dať do bitcoinu viac ako 500 eur, určite neváhaj a kúp si hneď hardvérovú peňaženku. Neskôr mi poďakuješ :)”

#8 Zbytočne vysoké poplatky

Možno ste vedeli, a možno nie, ale pri posielaní akejkoľvek transakcie v Bitcoine je nutné nastaviť istý transakčný poplatok (fee).

Načo tento poplatok slúži a komu vlastne ide, keď Bitcoinovú sieť nikto nevlastní?

Poplatky sú veľmi efektívny spôsob ako oceniť obmedzený zdroj v Bitcoine a to je miesto v jeho databáze (v blockchaine).

Každých približne 10 minút sa spracuje len asi 2-4 MB transakcií (okolo 2-4 tisíc transakcií).

Mineri (tí, čo ťažia Bitcoin) rozhodujú, ktoré transakcie budú do nasledujúcich blokov zaradené a ktoré si budú musieť počkať. Oni sú tí, ktorí vo finále zinkasujú transakčné poplatky spolu s tzv. block subsidy (odmena za vyťaženie bloku v podobe nových bitcoinov). Tá je v dobe písania tejto príručky (február 2025) 3,125 bitcoinu za každý nový blok.

A keďže mineri sú motivovaní ziskom, tak do týchto blokov zaraďujú transakcie s najväčšími poplatkami.

Dôležité je vedieť, že **poplatky nastavuje odosielateľ transakcie** a nie sú závislé na posielanej sume ale na veľkosti transakcie v bajtoch. V Bitcoine napríklad môžete poslať transakciu v hodnote 194 miliónov dolárov [s poplatkom iba 10 centov](#).

Problém je, že niektorí platia za kávičku v bitcoine 2 eurá a na poplatkoch nechajú viac ako euro. Neuvedomujú si, že poplatok vedia nastaviť a minimalizovať.

Aké pravidlo tu platí?

Ak vám transakcia neponáhľa a môže byť zapísaná v blockchaine aj o pár hodín (kaviarni to nevadí samozrejme), nastavte minimálny poplatok a to 1sat/bajt.

Táto jednotka hovorí, že na 1 bajt vašej transakcie bude prislúchať 1 satoshi (jedna stomilióntina bitcoinu). Priemerná veľkosť transakcie je 224 bajtov tak si pokojne môžete vypočítať koľko vás to bude stáť na základe dnešnej ceny Bitcoinu. Dnešné peňaženky vám väčšinou cenu poplatku zobrazia prerátanú na eurá.

Ak chcete, aby vaša transakcia bola zaradená už v nasledujúcom bloku (do 10-20 minút), pozrite si aký poplatok treba zvoliť, aby sa tak stalo. Pomôcť vám s tým môže napríklad táto stránka: <https://mempool.space/>.

Nepreplácajte zbytočne minerov vysokými poplatkami. Ja v kaviarni volím vždy poplatok 1sat/bajt. Pretože na termináli sa zobrazí úspešne vykonaný prevod už do pár sekúnd (keď sieť spozoruje prichádzajúcu transakciu) a jej overenie neskôr nemá dopad na to kedy a či dostanem svoju kávu.

Ak by ste predávali niečo drahšie za bitcoin, určite počkajte na to, kým bude transakcia zaradená do blockchainu a prípadne bude mať viac confirmácií (tj viac blokov bude už zapísaných nad tým, v ktorom sa nachádza) Pri 6 confirmáciách (= 5 ďalších blokov nad tým, kde je moja transakcia) je považovaná transakcia za prakticky nezvratiteľnú a vy môžete napríklad pokojne odovzdať kľúče od vášho predaného auta :)

Šetríte na poplatkoch a budete mať viac bitcoinov na kávičky alebo pre vaše budúce generácie.

Lightning Network - ideálny spôsob ako platiť za kávičky prostredníctvom Bitcoinu

Nad Bitcoinom je postavená aj takzvaná druhá vrstva, ktorá umožňuje rýchlejšie a lacnejšie transakcie. Ide o Lightning Network (LN), a ako už jej názov predznamenáva, tak je skutočne blesková.

Namiesto toho, aby každá transakcia bola každá transakcia zapísaná do blockchainu, Lightning Network vytvára "kanály" medzi užívateľmi, cez ktoré sa peniaze presúvajú priamo, mimo hlavnej siete. Tieto kanály umožňujú okamžité platby s nízkymi poplatkami, a keď sa kanál uzavrie, celkový zostatok sa zaznamenáva na hlavnom blockchaine. **LN je teda spôsob, ako zlepšiť rýchlosť a efektivitu Bitcoin platieb.**

Predstaviť sa to dá aj nasledovne. Idete s kamarátmi v piatok večer do baru. Viete, že v bare istý čas posedíte a preto si otvoríte účet. Namiesto toho, aby ste teda platili po každom "kole," barmanovi zaplatíte až na konci pri vašom odchode. Je to predsa rýchlejšie a jednoduchšie ako mu platiť vždy, keď prinesie ďalšie kolo. A je jedno, či si objednáte kolá 2 alebo 30, k zúčtovaniu príde až na konci.

No a približne takto funguje aj Lightning Network. Je jedno, či s vašou protistranou spravíte jeden alebo 1 000 prevodov, finálne zúčtovanie do blockchainu nastane až keď s ňou uzatvoríte kanál.

Nebojte sa, Lightning viete využívať aj bez toho, aby ste museli kanály riešiť. Vyriešiť to za vás môže práve napríklad peňaženka Blink. Stále ale pritom platí, že pri takomto type peňaženky nevlastníte privátne kľúče vy, ale spoločnosť za vývojom tejto aplikácie.

Phoenix wallet

Pokiaľ by ste ale chceli mať všetko vo svojich rukách a pod kontrolou, tak z vlastnej skúsenosti môžem odporúčiť Lightning peňaženku [Phoenix](#). Phoenix je peňaženka pre Lightning Network, ktorá ti umožní využívať všetky výhody rýchlych a lacných transakcií. Ako non-custodial peňaženka ti poskytuje plnú kontrolu nad svojimi bitcoinmi, čo znamená, že si za svoje kľúče zodpovedáš len ty. Nie je potrebné sa spoliehať na žiadne tretie strany ani služby – **všetko je pod твоjím dohľadom**.

Aplikácia je veľmi jednoduchá na používanie, takže aj ak si v Bitcoine úplný začiatok, nebudeš mať problém s nastavením. Stačí si stiahnuť peňaženku, **poriadne si zapísať a uchovať seed**, nastaviť PIN kód alebo inú bezpečnostnú metódu a môžeš okamžite začať posilať a prijímať Bitcoin cez Lightning Network. Transakcie sú nielen rýchle, ale aj cenovo efektívne, čo robí Phoenix ideálnym nástrojom pre každodenné používanie. Pre úplne najoptimálnejšie používanie Phoenixu by sa ale mal každý oboznámiť s pojmami ako kanály či likvidita a ako sú s Lightningom prepojené.

#9 Používanie rovnakej adresy

Tzv. Address reuse je praktika, ktorá vám narúša súkromie a bezpečnosť.

O čo ide?

Dnešné mobilné peňaženky sú tzv. hierarchicko deterministické (HD). To znamená, že majú jeden **master seed** (to je práve ten súbor 12 až 24 slov, zvaný tiež recovery phrase o ktorej sme už vyššie hovorili) a z tohto seedu (semienka) sa ďalej derivujú nové a nové adresy.

Vaša peňaženka ich môže mať milióny a milióny. Avšak vždy vie, že patria vám a máte k týmto adresám prístup (práve vďaka seedu). Predstavte si to ako by ste mali tisícku poštových schránok a ku všetkým máte univerzálny kľúč. Kdekoľvek vám hodia poštu, viete si ju vybrať.

Problém nastáva vtedy, keď ľudia používajú stále len jednu adresu.

Na tú si kupujú bitcoin, tú posielajú kamošom nech im tam zaplatia za obed a podobne. V Bitcoine sú všetky adresy transparentné a viete vidieť, aký je na nich zostatok. Akonáhle by sa niekto pozrel do tzv. [block exploreru](#) zistil by, koľko máte na svojej adrese bitcoinov.

Táto informácia asi nie je niečo, čo chcete zdieľať s celým svetom. Ak by ste tam mali relatívne veľké množstvo, môžete tým ohroziť aj svoju fyzickú bezpečnosť.

HD peňaženky vám dávajú do rúk nástroj súkromia a to možnosť na každú novú transakciu vygenerovať novú adresu.

Netreba sa báť, že by sa jedného dňa tieto adresy minuli. Ich počet je zhruba taký ako počet atómov vo viditeľnom vesmíre. Je to 78 ciferné číslo a je nepredstaviteľne veľké :)

“Uvažujte o bitcoinových adresách ako o faktúrach. Tie platíte vždy len raz. Na ďalší príjem vystavujete vždy novú faktúru.”

HD peňaženky vám budú nové adresy generovať automaticky keď zaznamenajú príjem bitcoinov na adresu, ktorú vám zobrazovali naposledy.

Takže aj keď vám pravidelne platí jeden a ten istý človek, vždy mu pošlite novú adresu a vyžadujte to aj vy od ľudí, ktorým posielate bitcoiny. Pomôžete ich a aj svojmu súkromiu.

A súkromie je to, čo sa oplatí chrániť.

#10 Obchodovanie s kryptomenami

Nejeden začiatočník v tomto ekosystéme je motivovaný ziskom a vidinou rýchleho zárobku vďaka obchodovaniu bitcoinu voči iným kryptomenám.

Priznám sa, aj u mňa to bola jedna z motivácií.

Avšak obchodovanie (trading) je kapitola sama o sebe. Viem, o čom hovorím. S tradingom na Forexe (zahraničné meny) som začal na strednej škole, keď som mal 17 rokov. A darilo sa mi. Potom som to musel nechať lebo rodičia sa báli, že sa nebudem dostatočne sústrediť na maturitu :)

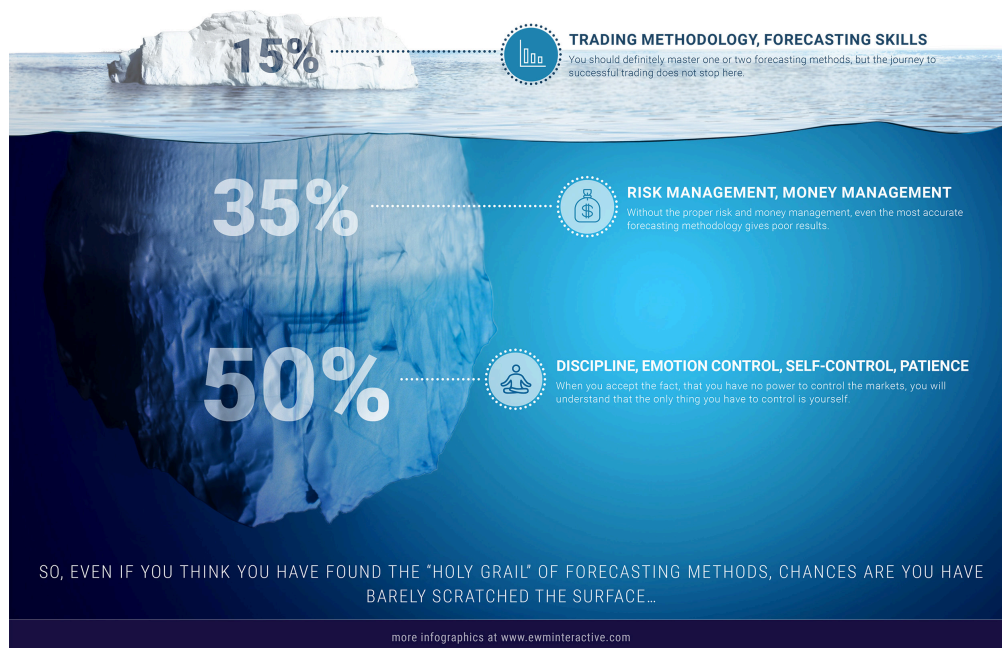
K obchodovaniu som sa vrátil v roku 2017 práve vo svete kryptomien. Zistil som, že je možné aplikovať asi 90% poznatkov, ktoré som mal z obchodovania na forexe a zvyšné detaily som si rýchlo doštudoval.

Trávil som obchodovaním niekedy aj 5 hodín denne. Finančne to tiež nebolo zlé, avšak rýchlo som si uvedomil, že ma to nenapĺňa. Zameral som sa preto vo svete kryptomien na svoju srdcovku a tou je vzdelávanie ľudí (preto píšem aj túto príručku :)

Keď sa stretávam s nováčikmi na konzultáciách alebo workshopoch, často je ich motivácia práve obchodovať s kryptomenami. Bohužiaľ vidia Bitcoin len ako investičné aktívum a ich zámer je nasadnúť, zarobiť a vystúpiť. Nezazlievam im to. Vždy im však hovorím, čo všetko ich čaká, ak sa naozaj chcú venovať tradingu a byť v ňom úspešní.

THE ICEBERG OF TRADING SUCCESS

WHAT YOU WILL NEED TO CALL YOURSELF A GOOD TRADER

Myslia si, že ak budú dobrí analytici, spoznajú čo najviac technických indikátorov a budú vedieť kresliť do grafov, stanú sa automaticky dobrými tradermi. Rýchlo však vedia vytriezvieť, keď sa im vynuluje účet.

Úspech tradingu tkvie v money managemente a psychológii obchodovania. Tá ide často úplne proti intuícii a bežnému spôsobu rozmýšľania, na ktorý sme navyknutí.

Byť úspešný trader vyžaduje stovky hodín kontinuálneho vzdelávania, disciplíny a sebazaprenia.

Nováčikom preto odporúčam, staňte sa skôr HODLermi (a.k.a. investormi).

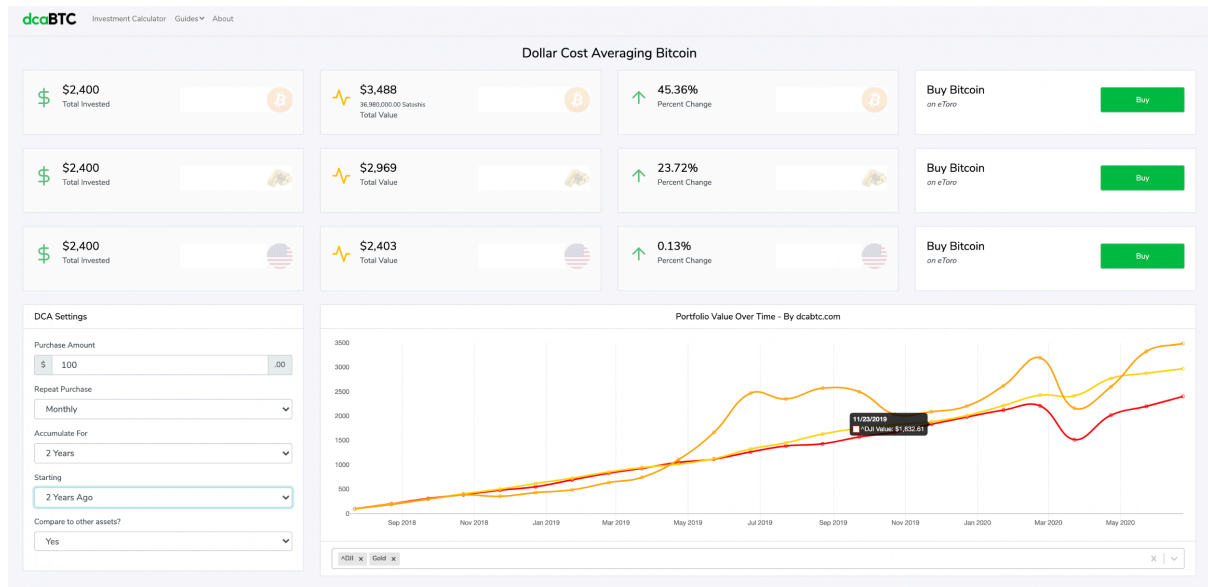
Ušetríte si čas, nervy a často budete dlhodobo ziskovejší. Stačí si pravidelne dokupovať bitcoin napr. za rovnakú eurovú hodnotu, ukladať na hardvérovú peňaženku a neriešiť aktuálnu cenu.

Touto stratégiou si postupne spriemerujete cenu (raz kúpite drahšie, inokedy lacnejšie). Volá sa to Dollar Cost Averaging. Veľmi dobrá stránka, ktorá to vizualizuje je tu:

<https://dcabtc.com/>.

Môžete sa tam hrať s rôznymi nastaveniami a porovnať výnosnosť BTC voči zlatu alebo americkým indexom.

Nájdete tam aj skvelo opísané výhody a nevýhody tohto prístupu k investovaniu.

Zvoľte si sumu, ktorú každý mesiac (alebo každý týždeň) odložíte do bitcoinu a nebudete s ňou najbližších 5 -10 rokov hýbať. Prípadne si stanovte percentuálne zhodnotenie, kedy nejakú časť vyberiete do eur (ale podľa mňa to bude škoda). Napr keď BTC narastie o 30%, predám 30% toho, čo som dovtedy nazbieral a ďalej budem mesačne sporiť.

Odporúčam to celé neprekomplikovať a radšej voliť jednoduchší, ale kontinuálny prístup. Berte to ako sporenie na dôchodok, kedy už nebudete musieť bitcoiny meniť za eurá ale jednoducho z nich žiť :)

Záver

Páči sa mi jeden výrok o Bitcoine:

“Bitcoin is not a get-rich-quick scheme but a don't-get-poor-slowly scheme.”

Bitcoin nevznikol ako špekulatívny nástroj. Vznikol s cieľom vytvoriť paralelný finančný systém, bez centralizovanej kontroly, na báze matematiky a s prvým digitálnym aktívom na svete, ktoré je vzácné. Inflácia nás pomaly ochudobňuje a práve Bitcoin vie byť tým únikom.

Uplatnenie Bitcoinu je ďaleko širšie, ako to, čo dnes vidíme. Odporúčam vám, majte aspoň 1% svojho majetku v Bitcoine.

Ak náhodou Bitcoin zlyhá, asi si to ani nevšimnete. Ale ak uspeje, budete veľmi radi, že ste toto rozhodnutie urobili. Bitcoin berte aj ako poisťku, ak by nám zlyhal finančný systém. Vtedy budete veľmi radi, že môžete hýbať peniazmi, ktoré nie sú zamrazené v banke.

Vzdelávajte sa o Bitcoine čo najviac vám to váš čas dovoľí. Budú to podľa mňa jedny z najlepšie investovaných hodín vo vašom živote.

Ak by ste chceli na tejto ceste sprievodcu, pokojne mi napíšte na **matuska@amityage.com** a ušetrím vám kopec hodín času.

Ak vám táto príručka pomohla, zdieľajte ju so svojimi známymi.

Poteším sa aj akejkolvek spätnej väzbe alebo referenciám. Cez komentáre v tomto dokumente sa môžete opýtať dodatočné otázky ku konkrétnym riadkom, ak by vám niečo nebolo jasné.

Čím menej chýb v Bitcoine budeme robiť, tým skôr spolu vybudujeme nový finančný systém.

Kadiaľ môžu viesť vaše ďalšie kroky vo vzdelávaní?

- Bitperia.cz
 - rázcestník všetkých možných slovenských a českých zdrojov
 - obsahuje množstvo videí, knížiek, pracovných ponúk atď
- Dvadsatjeden.org
 - najväčšia bitcoin komunita v Čechách a na Slovensku
 - organizuje množstvo meetupov v oboch krajinách v rôznych mestách
- Alza.cz
 - veľmi kvalitne a podrobne spracované aktuálne témy z oblasti kryptomien,
 - ekonomické pohľady na kryptomeny
 - praktické tipy

- [Plus určite si prečítajte tento výborný článok o histórii peňazí](#)
- [Bitcoinovej kanál](#)
 - podľa mňa najkvalitnejší a najväčší Youtube kanál o Bitcoine v ČR a SR
- [Bitcoin sféra](#)
 - Youtube kanál s iným pohľadom na Bitcoin
- [Andreas Antonopoulos](#)
 - pre mňa jeden z najinšpiratívnejších ľudí v kryptosvete a najlepších Bitcoin evangelizátor
- [Jameson Lopp](#)
 - veľmi obsiahle zdroje pre nováčikov ako aj pre pokročilých na konkrétne oblasti Bitcoinu a bezpečnosti

Neprestávajúť sa vzdelávať.

S pozdravom,
Dušky